

**UCHWAŁA NR XXVII/269/2021
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWKOWIE**

z dnia 18 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz.713 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.), **Rada Miejska w Sławkowie**

uchwała

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2023”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławkowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą od 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sławkowie

mgr Łukasz Hofler

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023**

Sławków 2021

SPIS TREŚCI:

- 1. WPROWADZENIE**
- 2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE**
- 3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SŁAWKÓW**
Procedura Niebieska Karta
Zespół Interdyscyplinarny
- 4. ADRESACI PROGRAMU**
- 5. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE PRZEMOCY W RODZINIE DLA OSÓB Z TERENU GMINY SŁAWKÓW**
- 6. CELE PROGRAMU I ICH REALIZACJA**
- 7. PRZEWIDYWANE EFEKTY**
- 8. FINANSOWANIE PROGRAMU**
- 9. PODSUMOWANIE**

I. Wprowadzenie

Podstawową grupę społeczną pełniącą niezwykle istotne funkcje stanowi rodzina. To rodzina wywiera kluczowy wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jest miejscem, gdzie dziecko dokonuje pierwszych prób w kontaktach społecznych, doświadcza ograniczeń i wzmocnień w rozwoju oraz nabiera zaufania do otaczającego go świata. Rodzina powinna zaspokajać potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku, uznania i przekazuje obowiązujące w społeczeństwie wartości, normy i wzorce zachowań. Jednak coraz częściej słyszymy, że rodzina nie wywiązuje się ze swoich zadań, że zamiast zapewnienia poczucia bezpieczeństwa zapewnia strach i niepewność, zamiast miłości - ból i cierpienie, zamiast szacunku i uznania - ośmieszanie i upokarzanie. Dom rodzinny powinien być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, nabieramy sił do pracy lub nauki. Dla wielu osób dorosłych i dzieci dom nie stanowi azylu, lecz jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadcza się cierpienia fizycznego i psychicznego. Krzywdzenie dziecka odciska piętno na wszystkich sferach rozwojowych. Ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego oraz stanu psychicznego. Rodzina, w której podstawowe więzi oraz kryteria funkcjonowania zostały zaburzone kształtują młodego człowieka na osobę pozbawianą elementarnych umiejętności funkcjonowania na poziomie emocjonalnym i społecznym.

Przemoc w rodzinie stanowi zjawisko powszechnie występujące w naszym społeczeństwie. Niestety wciąż jeszcze pozostaje w ukryciu „czterech ścian domów”. Przemoc dotyka rodziny o różnym statusie społecznym i ekonomicznym, a nie jak dotychczas sądzono, że występuje wyłącznie w środowiskach marginesu społecznego. Coraz częściej to osoby dobrze wykształcone, majątne, zajmujące prestiżowe stanowiska, lubiane i szanowane przez innych z premedytacją zadające ból i cierpienia swoim najbliższym. Gradacja zjawiska przemocy w rodzinie i jego destrukcyjny wpływ na jednostkę stanowi niebagatelny problem społeczny. Zatem jednym z głównych zadań polityki społecznej jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizowanie na różnych szczeblach życia publicznego w naszym kraju programów profilaktycznych.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie która min. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wyżej cytowanej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr. 78, poz. 483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz.2018)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2020 r. poz. 1876)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 1818 ze zm.)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r., Nr.209, poz.1245).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2023 wpisuje się w cele innych dokumentów strategicznych. Należą do nich min. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2020-2024, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska przemocy w Polsce.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.

Diagnostując przemoc w rodzinie można przyjąć perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. **Perspektywa indywidualna** to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. **Perspektywa systemowa** to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. **Perspektywa społeczna** to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Przemoc domowa to zjawisko wielopłaszczyznowe. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z **perspektywy prawnej**, wówczas akt przemocy stanowi przestępstwo skodyfikowane w Kodeksie Karnym, przepisach karnych i zagrożonym określoną karą. Zjawisko przemocy domowej można postrzegać również przez pryzmat moralności, kiedy to dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych. Natomiast **spojrzenie psychologiczne** to takie, kiedy przemoc stanowi sytuację cierpienia i bezradności, które odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą, a osobą doświadczającą przemocy. Przedmiotowe zjawisko może być opisywane w różny sposób w zależności od przyjęcia którejś z wyżej opisanych perspektyw. Może wywoływać emocje począwszy od skrajnego współczucia, po niepohamowany gniew i sprzeciw.

Przemoc w rodzinie w świetle art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Doświadczenia kliniczne wskazują, że najbardziej dramatyczne konsekwencje dla rozwoju dziecka wynikają z nadużyć ze strony najbliższych opiekunów. Wyobrażenia dziecka krzywdzonego o otaczającym go świecie nacechowane są brakiem zaufania do innych, poczuciem bezradności i złości, nieumiejętnością rozwiązywania problemów, które wynikają z niskiego poczucia własnej wartości, tendencją do izolacji emocjonalnej i społecznej. Wiele dzieci krzywdzonych sądzi, że są jedynymi dziećmi, które spotyka taki los. Zamykają się

w sobie, izolują, głęboko skrywają emocje, aby inni nie mogli odkryć ogromnej siły wyzwalającej w ich najbliższych przemoc. Dzieci, które doznały deprivacji potrzeby bezpieczeństwa w relacji z najbliższymi opiekunami przenoszą te doświadczenia na kontakty z innymi ludźmi. Kontakty te nacechowane są lękiem, niepewnością, wrogością i obojętnością. Innym sposobem ochrony jest zachowanie agresywne. Dziecko, które boi się, że inni będą je krzywdzić woli utrzymywać dystans z otoczeniem. Ten dystans okazują przede wszystkim poprzez wrogość i niedostępność. Dziecko wychowywane w rodzinie, w której przemoc i nadużycia są stałym elementem kontaktów interpersonalnych wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie sprawcy i ofiary. Niejednokrotnie własną osobę postrzega w zależności od sytuacji jako agresora lub ofiarę. W roli agresora ma poczucie władzy, mocy i dominacji. Rola ofiary daje poczucie bezradności, przerażenia, zagubienia i złości.

Zjawisko przemocy w rodzinie determinować może wiele różnych czynników,

a) prawdopodobieństwo jej wystąpienia intensyfikują następujące czynniki:

- a) status ekonomiczny, niski poziom zarobków, zagrożenie utratą zatrudnienia,
- b) alkoholizm, nadmierne spożywanie alkoholu, które ogranicza możliwość kontroli własnego postępowania i podnosi prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i realnej oceny rzeczywistości,
- c) dziedziczenie wzorca przemocy, bycie świadkiem lub ofiarą przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w dorosłości,
- d) osobowość sprawcy, chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, brak empatii, niska wrażliwość, nieufność, zazdrość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą własnej rodziny,
- e) osobowość osoby doświadczającej przemocy, tzw. dezadaptacyjność, co oznacza brak umiejętności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymania optymalnego poziomu funkcjonowania psychologicznego. Osobowość dezadaptacyjną charakteryzują następujące cechy, tj. przekonanie osoby, że funkcjonuje poza społecznością, lęk przed niepowodzeniami, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie ma na nic wpływu, że wszystko jest uzależnione od warunków zewnętrznych, pesymistyczna wizja przyszłości, poczucie osamotnienia, zubożenie, rezygnacja, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość,
- f) normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach nadal istnieje przeświadczenie o prawie rodziców do dominacji rodziców nad dziećmi, a mężczyzn nad kobietami, wciąż

utrwalany jest model przebojowego i silnego mężczyzny, który jest zdobywcą, a kobieta powinna być mu podległa. Wciąż istnieje przekonanie o skuteczności dyscyplinowania dzieci za pomocą kar cielesnych oraz stereotypowe przekonanie o tym, że „własne brudy należy prać we własnym domu”, „w sprawy rodziny nie należy się wtrącać”, „nie mówi się nikomu, co dzieje się w domu”.

Zjawisko przemocy w rodzinie charakteryzuje:

- a) intencjonalność - działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowane sobie ofiary;
- b) dysproporcja sił - sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną, społeczną) nad ofiarą;
- c) naruszanie praw i dóbr osobistych - sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary np. prawo do godności lub nietykalności cielesnej;
- d) szkody i cierpienie ofiar - działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne, psychiczne, materialne.

Przemoc najczęściej kojarzona jest z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemoc to także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzwiska, obelgi, ranienie poczucia własnej wartości, ograniczanie swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe.

Rodzaje przemocy.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się poprzez:

- a) **Przemoc fizyczna** która jest intencjonalnym zachowaniem niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Przejawami przemocy fizycznej są uderzanie, szarpanie, kopanie, policzkowanie, duszenie, wykręcanie rąk, popychanie, rzucanie przedmiotami, przypalanie papierosem, plucie, napaść z użyciem broni, krępowanie lub uwięzienie, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne. Katalog form tego rodzaju przemocy nie ogranicza się do wymienionych powyżej, gdyż w praktyce spotyka się ich znacznie więcej.
- b) **Przemoc psychiczna** charakteryzuje się przymusem i groźbą, zastraszeniem, emocjonalnym wykorzystywaniem, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, wmawianie choroby psychicznej, poniżanie, obwinianie i manipulowanie

poczuciem winy, izolowanie przez kontrolowanie lub zakaz kontaktu z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, zakaz opuszczania domu, itd.

- c) **Przemoc ekonomiczna** polega na tym, że jedna z osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym staje się zależna finansowo od partnera, przejawia się to poprzez ograniczanie dostępu do pieniędzy lub informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o środki finansowe na zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, wykradanie pieniędzy z budżetu domowego, niedopuszczanie współpartnera do pracy zarobkowej.
- d) **Przemoc seksualna** polega na wymuszaniu nieakceptowanych przez ofiarę zachowań, w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej a także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu.
- e) **Zaniedbanie = zaniechanie** – ciągle niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc domowa najczęściej jest procesem długotrwałym, sięgającym nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy zwykle składa się z trzech następujących po sobie faz, zróżnicowanych pod względem intensywności i czasu trwania.

Cykle przemocy:

Wyróżnia się następujące fazy przemocy domowej:

- a) faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowej,
- b) faza ostrej przemocy – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji, agresja w tej fazie może zagrażać zdrowiu i życiu ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary,
- c) faza „miodowego miesiąca” – to okres skruchy i okazywania żalu ze strony sprawcy, w tej fazie sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub udaje, że przemoc nigdy nie miała miejsca a brak specjalistycznej pomocy w tym okresie prowadzi do ponownego rozwoju fazy narastania napięcia.

Przemoc domowa jest wskazywana jako zjawisko o dużym stopniu szkodliwości zwłaszcza dla jej ofiar. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również

szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

Należą do nich:

- a) zaburzenia depresyjne tj. obniżony nastrój, niska samoocena, negatywne myślenie o sobie, brak chęci do działania,
- b) zaburzenia lękowe – odczuwanie lęku przed podjęciem działania, odrzuceniem, krytyką,
- c) wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary, czyli w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie oraz nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz nabiera przekonania, że na takie zachowanie zasługuje,
- d) uzależnienia – alkoholizm, narkomania, lekomania, hazard są dla ofiary ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego,
- e) zespół zaburzeń stresu pourazowego – objawia się powtórным doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne, powoduje nadpobudliwość, problemy ze snem, z zapamiętywaniem trudności z koncentracją uwagi, drażliwość, złość, nadmierna czujność, omdlenia, unikanie rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób związanych z przykrym doświadczeniem.

Podstawowymi oddziaływaniami terapeutycznymi w pracy z ofiarami przemocy domowej powinna być praca nad:

- a) zwiększaniem poczucia bezpieczeństwa,
- b) przywracanie zaufania do ludzi,
- c) nabywanie umiejętności rozpoznawania oraz wyrażania uczuć i emocji,
- d) zwiększanie poczucia własnej wartości.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Sławków.

Miasto Sławków położone jest w województwie śląskim, w powiecie będzińskim, na prawym brzegu Białej Przemszy. Sławków w obrębie województwa śląskiego graniczy z powiatowymi miastami takimi jak: Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec oraz Jaworzno, natomiast w obrębie województwa małopolskiego graniczy z gminą miejską Bukowno oraz gminą wiejską Bolesław.

Rysunek 1. Położenie Sławkowa na mapie powiatu będzińskiego.

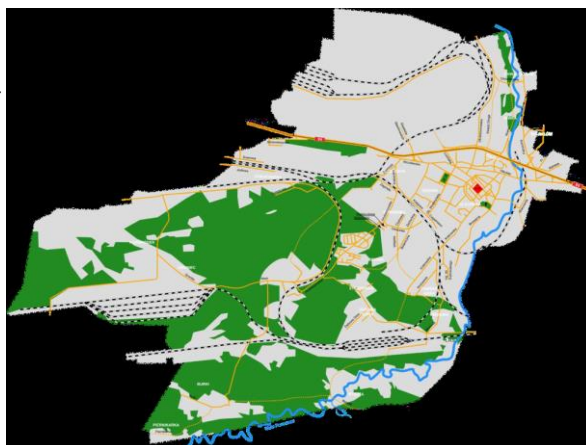
Źródło: <http://gminy.pl/powiaty/270.html>

Geograficznie Sławków zlokalizowany jest na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, a dokładnie we wschodniej części Wyżyny Śląskiej. Powierzchnia Miasta wynosi 36,7 km² (3 667 ha), co stanowi 5,95% powierzchni powiatu będzińskiego. W granicy Sławkowa oprócz miasta historycznego znajdują się mniejsze jednostki osadnicze: Burki, Ciołkowizna, Dębowa Góra, Garbierze, Groniec, Chwaliboskie, Kołdaczka, Komora, Korzeniec, Koziół k/Sławkowa, Koziół k/Strzemieszyc, Michałów, Miedawa, Niwa, Niwka, Piasek, Piernikarka, Ryszka, Zagrody, Stawki, Trzewiczka, Walcownia i Zagródki.

Sławków przecina droga krajowa nr 94 oraz linia kolejowa Katowice-Kielce. DK 94 daje dobre połączenie z drogą szybkiego ruchu na trasie Warszawa-Budapeszt oraz autostradą A4. Na terenie Sławkowa znajdują się końcowe terminale szerokotorowej magistrali LHS (Linii Hutniczej Szerokotorowej) będącej przedłużeniem Kolei Transsyberyjskiej, Euroterminal Sławków oraz liczne linie kolei przemysłowych i bocznicę kolejową obsługującą Hutę Katowice.

Rysunek 2. Mapa Sławkowa.

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mapa_S%C5%82awkowa.png

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Liczba ludności na terenie Miasta Sławkowa pod koniec 2018 roku wyniosła 7 043 osoby (stan na 31.12.2018), z czego kobiety stanowiły 52,5%, a mężczyźni 47,5%. W okresie 2014-2018 liczba mieszkańców Miasta spadła o 1,3%.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta Sławkowa z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	Osoba	7 135	7 105	7 084	7 040	7 043	6752
Mężczyźni	Osoba	3 410	3 399	3 379	3 350	3 343	3237
	%	47,8	47,8	47,7	47,6	47,5	47,94
Kobiety	Osoba	3 725	3 706	3 705	3 690	3 700	3515
	%	52,2	52,2	52,3	52,4	52,5	52,06

1. Diagnoza zjawiska.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Sławków została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki, pozyskane od podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku 14 rodzin było dotkniętych przemocą w rodzinie (43 osoby w rodzinach). Rok wcześniej (2018) takich rodzin było 25 (71 osób w rodzinach), w 2017 roku – 23 rodziny (60 osób w rodzinach), natomiast w 2016 roku – 21 rodzin (56 osób

w rodzinach). Powyższe dane wskazują na to, że liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie ulega wahaniom, ale ostatecznie jest zauważalny spadek, co może być wynikiem zwiększenia świadomości osób doświadczających przemocy. Osoby te wcześniej podejmują działania i zwracają się o pomoc do prawnika, psychologa czy terapeuty, nie dopuszczając tym samym do eskalacji przemocy .

Wśród ofiar przemocy największą grupę stanowią kobiety – w 2015 roku – 90% ogółu ofiar, w 2016 roku – 77,4% ogółu ofiar, natomiast w 2017 roku to 71,4%. W 2017 roku ofiarami przemocy było również 5 dzieci oraz 3 mężczyzn.

Tabela 2. Ofiary i sprawcy przemocy domowej

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kobieta	Ofiara	57	63	48	20	23	12
	Sprawca	9	7	7	7	5	1
Mężczyzna	Ofiara	6	10	10	3	5	4
	Sprawca	58	55	55	19	27	1
Dziecko	Ofiara	5	4	4	5	3	0
	Sprawca	0	0	0	2	0	0

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy osobami uprawnionymi do podejmowania czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Poniższa tabela przedstawia udział poszczególnych przedstawicieli instytucji wszczynających procedurę ‘Niebieskiej Karty’.

Tabela 3.

Wykaz "Niebieskich Kart"

Lata Instytucja	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Policja	1	33	40	62	70	55	23	18	13
MOPS	0	0	6	4	0	3	3	12	3
ZOZ	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Szkoła	0	0	1	0	0	2	2	1	0
MKRPA	1	0	1	1	0	1	0	0	0
OGÓLEM:	2	33	48	67	70	62	28	31	16

Źródło: opracowanie własne

W przedstawionych latach to właśnie funkcjonariusze Policji założyli najwięcej “Niebieskich Kart”, następnie pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownicy Oświaty

I przedstawiciele MKRPA. Z powyższych danych wynika, że Policja jest instytucją najbardziej aktywną w identyfikowaniu problemu przemocy w rodzinie.

W krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przedstawione zostały przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie. Są to między innymi normy społeczne i kulturowe przyjęte w danym środowisku, gdzie istnieje silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, a w szczególności wobec kobiet i dzieci. Wpływ na stosowanie przemocy ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodzin pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem na rozwiązywanie konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Co ważne, uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często usprawiedliwiają swoje zachowania tym, że byli nietrzeźwi.

Tabela 4. Wykaz Niebieskich Kart założonych z powodu nadużywania alkoholu

Lata	2018	2019	2020
NK założona z powodu alkoholu	22	11	8
Złożenie wniosku o leczenie odwykowe do KRPA	0	4	2

Źródło: opracowanie własne

W 2020 roku na terenie Gminy Sławków została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z przemocą w rodzinie. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, że:

- co czwarty dorosły mieszkaniec zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu,
- 18% dorosłych respondentów przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy – osoby te najczęściej doznawały przemocy: fizycznej (53%), przemocy psychicznej (47%) oraz zaniedbania (18%). Osobami stosującymi przemoc wobec tych osób byli

głównie rodzice (mama – 33%, tata – 28%) , a także partner/partnerka (28%) oraz kolega z pracy (28%),

- 7% dorosłych mieszkańców przyznało, że zdarzyło im się stosować akty przemocy – osoby te najczęściej stosowały przemoc fizyczną (83%) oraz przemoc psychiczną (33%). Osobami wobec których stosowali przemoc byli głównie rodzice (29%), rodzeństwo (29%) i nieznajome osoby (29%),
- 39% uczniów szkół przyznało, że doświadczyło przemocy. Większość uczniów doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły, rodzeństwa i znajomych,
- dzieci i młodzież przyznali, iż w szkołach występuje zjawisko przemocy – taka odpowiedź wskazało 79% uczniów, z czego większość uważa, że dochodzi do niej czasami.
- 47% uczniów doznało cyberprzemocy, a 28% było jej sprawcą.

W oparciu o wnioski wynikające z prezentownej analizy oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- pozytywne postawy prezentowane przez część członków społeczności lokalnej wobec kar fizycznych w stosunku do dzieci, wynikające z nieświadomości negatywnych konsekwencji tego zachowania dla funkcjonowania dziecka;
- zmniejszająca się ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty;
- występowanie przemocy równieśniczej.

Na terenie Sławkowa instytucją odpowiedzialną za pomoc jednostkom i rodzinom w przewycięzeniu kryzysowych sytuacji życiowych, nie mającym możliwości ich samodzielnego pokonania jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Kościelnej 11. Pomocy społecznej udziela się przy łącznym spełnieniu dwóch przesłanek: wystąpienia trudnej sytuacji życiowej i niemożliwości jej samodzielnego przewycięzenia, biorąc w szczególności pod uwagę przesłanki wynikające z art. 7 ustawy o pomocy społecznej:

- a) ubóstwa,
- b) sieroctwa,
- c) bezdomności,
- d) niepełnosprawności,
- e) długotrwałej choroby lub ciężkiej,
- f) przemocy w rodzinie,

- g) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- h) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych,
- i) trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- j) alkoholizmu, narkomanii,
- k) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- l) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rodziny i osoby mogą otrzymywać pomoc w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Świadczenia pieniężne to: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy,

Świadczenia niepieniężne to: praca socjalna, składka na ubezpieczenie zdrowotne, składka na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodku wsparcia, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Wobec trudnej i skomplikowanej problematyki w rodzinach dotkniętych przemocą stosuje się zintegrowaną metodykę pracy socjalnej prowadzoną w celu wywołania i wzmocnienia zmiany. Proces prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy socjalnej zorientowany jest na rozwiązywaniu problemów, z którymi borykają się osoby doświadczające przemocy. Z uwagi na wielowymiarowość problematyki występującej w rodzinie dotkniętej przemocą, różnorodne współwystępujące dysfunkcje (uzależnienie od alkoholu, zaburzenia osobowości, rozpad rodziny), wskazane jest, aby w trakcie diagnozowania problemu zwrócić uwagę na te kwestie, które mają istotny wpływ na życie rodzin tj. charakter relacji w niej występujący, możliwości nawiązywania komunikacji z poszczególnymi członkami rodziny i zastosowania właściwych form pracy socjalnej oraz zastosowania adekwatnych do sytuacji usług, tj. profesjonalne poradnictwo, towarzyszenie w docelowym rozwiązywaniu problemu przemocy w rodzinie, korygowanie i psychoedukacja adresowana do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie wymagające specjalistycznego wsparcia mogą skorzystać z poradnictwa psychologicznego, prawnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławkowie (dyżur psychologa, dyżur prawnika, dyżur psychoterapeuty). Jak również stowarzyszenie na rzecz poradnictwa obywatelskiego „Dogma” z siedzibą w Katowicach, działające na mocy ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej z dnia 5 sierpnia 2015 r. udziela nieodpłatnej pomocy prawnej w siedzibie Biblioteki Miejskiej w Sławkowie .

Tabela 5. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej

Liczba osób, którym udzielono pomocy w mieście Sławkowie w związku z przemocą w rodzinie						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Praca socjalna (wchodzi w poradnictwo specjalistyczne)	42	24	5	14	19	5
Poradnictwo specjalistyczne	50	92	18	28	28	10
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”	67	70	62	28	31	16

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym.

Poradnictwo psychologiczne	Poradnictwo prawne
1. 2016 r. - 10 osób 2. 2017 r. - 14 osób 3. 2018 r. - 4 osoby 4. 2019 r. - 6 osób	1. 2017 r. - 10 osób 2. brak danych 3. brak danych 4. brak danych

Źródło: dane własne

Ponadto z pomocy w formie wsparcia pieniężnego w 2019 roku skorzystała jedna rodzina. W 2018 roku liczba ta była niezmienna, w 2017 roku były to 2 rodziny, w 2016 roku – jedna rodzina, natomiast w 2015 roku wsparcie finansowe uzyskało 7 rodzin.

Spośród Niebieskich Kart założonych w latach 2018-2020, zakończono łącznie 50 procedur, w tym:

- 23 w 2018 roku;
- 13 w 2019 roku
- 8 w 2020 roku.

Z czego 44 z powodu ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy rodzinie. Pozostała część została zakończona w związku z brakiem zasadności podejmowania działań w ramach prac grup roboczych.

W celu zapobiegania dysfunkcyjności rodzin w szkołach na terenie miasta Sławkowa wdrażane są programy edukacyjne adresowane do dzieci szkół podstawowych i młodzieży

szkoły ponadpodstawowej. W 2018 r. na terenie gminy została zorganizowana Konferencja „Otwórz oczy – stop przemocy”.

W każdej ze szkół na terenie gminy Sławków pracuje psycholog i pedagog, u którego każde dziecko uzyska pomoc. Zadaniem w/w osób jest m.in. diagnozowanie zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży. W szkołach prowadzone są spotkania indywidualne z uczniami wykazującymi zachowania agresywne oraz uczniami będącymi ofiarami takich zachowań. Oświata jest jednym z podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieska Karta” w sytuacji, kiedy zachodzi podejrzenie o stosowaniu przemocy domowej wobec dziecka.

Wnioski.

Można stwierdzić, że skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Sławków nie jest wysoka, ale nie jest znana skala ukrytej przemocy, czyli takiej, gdzie ofiary przemocy jeszcze nie zdecydował się ujawnić „swojego problemu”. Najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie okazała się Policja, jednakże najszerzą pomoc dla ofiar przemocy udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie.

Analizując uzyskane dane, można stwierdzić, że poprzez działania w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielana pomoc jest bardziej skuteczna, a profilaktyczne oddziaływanie na mieszkańców miasta powodują wzrost świadomości dotyczącej zjawiska przemocy. Osoby doświadczające przemocy nie są pozostawione same sobie, otrzymują niezbędną pomoc i wsparcie od instytucji do tego uprawnionych.

2. Procedura „Niebieska Karta”

"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, która została uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. „Niebieska Karta” służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą, oraz jako dowód w sprawach sądowych.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- a) funkcjonariusza policji,
- b) pracownika socjalnego,

- c) lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego,
- d) pedagoga szkolnego lub wychowawcę,
- e) członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Po wypełnieniu "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Przewodniczący może powołać grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy, w tym spisania "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

3. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach prac zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Mając na uwadze dobro rodzin z terenu gminy Sławków, a nade wszystko, wspieranie rodzin w wychowywaniu dzieci w środowisku bez przemocy Zarządzeniem RZ-66/2019 Burmistrza Miasta Sławkowa z dnia 29 maja 2019 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy na terenie Gminy Sławków wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- a) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie,
- b) Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej,
- d) Komisariatu Policji w Sławkowie,
- e) Służby zdrowia,
- f) Oświaty,

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny realizuje ustawowe zadania w szczególności przez:

- a) diagnozowanie problemu przemocy,

- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowiskach lokalnych,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest również organizowanie pomocy w indywidualnych przypadkach, które przejąć mogą tzw. grupy robocze, działające na poziomie operacyjnym i zajmują się organizowaniem pomocy dla konkretnej rodziny. Skład grupy roboczej określony zostaje w zależności od danego przypadku.

Ustawowymi zadaniami grup roboczych są;

- a) opracowywanie i realizowanie planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- b) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- c) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Sławków, wynika że w okresie od 2011 r. do 2019 r. wszczęto 357 procedur „Niebieska Karta”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej osoby najbliższej, niezamieszkującej wspólnie, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin. W 2019 roku nie było konieczności podejmowania wyżej wymienionych działań.

IV. Adresaci Programu.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są:

1. ofiary przemocy w rodzinie
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
  - c) osoby w wieku senioralnym,
  - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy,
2. sprawcy przemocy w rodzinie,
3. świadkowie przemocy w rodzinie,
4. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie,
5. społeczność lokalna.

V. Podmioty świadczące pomoc w zakresie przemocy w rodzinie dla osób z terenu Gminy Sławków.

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie,
- b) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- c) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- d) Komisariat Policji w Sławkowie,
- e) Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej,
- f) Prokuratura Rejonowa w Dąbrowie Górniczej,
- g) SP ZOZ w Sławkowie,
- h) Placówki oświatowo-wychowawcze prowadzone przez samorząd gminny,
- i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie.

VI. Cele programu i sposób realizacji.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy.

Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin

uwikłanych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych a przede wszystkim łatwiejszy dostęp do specjalistów.

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Sławków, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na sprawców jak również prowadzenie działań edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1: Wsparcie rodzin, w których zdiagnozowano przemoc.

Sposób realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> a) prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach, w których zdiagnozowano przemoc domową, b) udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej rodzinom dotkniętym przemocą, c) prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw, d) oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie, e) podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, w formie poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, f) odizolowanie sprawcy
Realizatorzy:	Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Urząd Miasta, MKRPA
Czas realizacji	2021 – 2023
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> 1. Ilość rodzin dotkniętych przemocą z którymi prowadzona jest praca socjalna. 2. Ilość rodzin dotkniętych przemocą, która otrzymała pomoc finansową. Wielkość pomocy finansowej. 3. Ilość rodzin którym udzielono pomocy informacyjnej w zakresie przysługującej im praw. 4. Ilość sprawców przemocy skierowanych do psychologa lub psychoterapeuty. 5. Ilość ofiar, którym udzielono pomocy w formie schronienia. 6. Ilość sprawców przemocy odizolowanych od ofiar. Ilość wniosków skierowanych na leczenie odwykowe do MKRPA.

Cel operacyjny 2: Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Sposób realizacji	<ul style="list-style-type: none"> a) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie poprzez przygotowanie materiałów informacyjnych lub ich zakup tj. ulotki, plakaty, broszury i umieszczanie ich w miejscach ogólnie dostępnych, b) współuczestnictwo w kampaniach i programach społecznych dotyczących przemocy w rodzinie, c) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży oraz wśród rodziców dzieci z terenu miasta Sławkowa profilaktyki agresji i przemocy poprzez organizowanie zajęć profilaktycznych, d) rozwijanie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Realizatorzy	Zespół interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Urząd Miasta, Placówki Oświatowe, SP ZOZ, Przedszkole, Kuratorzy
Czas realizacji	2021 r. - 2023 r.
Wskaźnik realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> 1. Ilość zakupionych materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Koszt zakupu materiałów. 2. Ilość zorganizowanych kampanii lub uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. 3. Ilość działań (programów profilaktycznych) warsztatów psychoedukacyjnych przeprowadzonych wśród dzieci, młodzieży w placówkach oświatowych oraz wśród rodziców. 4. Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.

Cel operacyjny 3: Poprawa skuteczności podejmowanych działań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Sławkowa.

Sposób realizacji:	<ul style="list-style-type: none"> a) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, b) profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze
--------------------	---

	<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przede wszystkim w zakresie prawa regulującego problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”,</p> <p>c) udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”,</p> <p>d) zamieszczanie informacji z obszaru przemocy domowej w lokalnych mediach.</p>
Realizatorzy:	Zespół interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Urząd Miasta, Placówki Oświatowe, SP ZOZ, Przedszkole, Kuratorzy
Czas realizacji:	2021 r. - 2023 r.
Wskaźniki realizacji:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, oraz ilość spotkań grup roboczych odbytych w ciągu roku kalendarzowego. 2. Ilość szkoleń zorganizowanych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Liczba uruchomionej procedury „Niebieskie Karty”, w korelacji z liczbą przestępstw związanych z przemocą w rodzinie. 4. Ilość zamieszczonych informacji/artykułów.

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska przemocy w rodzinie, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadczą się przemocy lub jest się jej świadkiem. W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców w celu zapobiegania stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Działania informacyjne i edukacyjne kierowane powinny być zarówno do mieszkańców społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego

i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie. Działania edukacyjne mają na celu zwiększanie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci, natomiast warsztaty psychoedukacyjne na zmniejszaniu problemu przemocy w rodzinach, jak również przemocy rówieśniczej w szkołach. Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie polegała na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętym przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielanie adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”. Bardzo ważną rolę odgrywają tu szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego, z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez wzmacnianie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie Gminy.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny oraz uświadamianie konieczności refleksji i pracy nad swoim zachowaniem. Osoby te będą wspierane w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany.

7. Przewidywane efekty.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków.

Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skoncentrowanych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy

jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

8. Finansowanie Programu.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023 finansowana będzie ze środków budżetu Gminy Sławków, oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł oraz środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

9. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023.

Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Program ma charakter otwarty i długofalowy i będzie podlegał ewaluacji w zależności od rozpoznawanych potrzeb. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty będą składać do 31 stycznia każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ustalone efekty ujęte zostaną w rocznym sprawozdaniu z realizacji Programu składanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Sławkowie.

10. Podsumowanie.

Intencją tego programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Problemu przemocy w rodzinie nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- a) interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy,
- b) informowaniu społeczeństwa,

- c) profesjonalizmie osób pomagających,
- d) stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne to, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania. Ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzając do trwałego zatrzymania przemocy.

Jeżeli to nie nastąpi, to dla osoby krzywdzonej będzie to informacja: tak może być (nic się nie dzieje dalej, nie ma konsekwencji, więc nic takiego strasznego nie zrobiłem/am). Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i specjalistów.